

MASCI *Intelligence*

วารสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการมาตรฐาน

ISSN 1905-842X

Vol. 3 No. 15

“ Safety Catch ”

Operational Control

การควบคุมการปฏิบัติ

Best Practice

แนวทางปฏิบัติที่ดี

January - March 2009

การจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำเนินงานในทุกองค์กร ทั้งนี้ จะเห็นได้จากกฎหมายบังคับและกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวกับการคุ้มครองด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานที่หน่วยงานรัฐหลายแห่งได้ประกาศใช้ และมาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ เช่น มอก.18001, BS-OHSAS 18001 ที่ได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบัน

MASCIntelligence ฉบับนี้ รวบรวมบทความ และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อันได้แก่ สารความรู้เรื่อง มาตรฐานใหม่ด้านระบบการจัดการพลังงาน : ISO 50001 การทำความเข้าใจมาตรฐาน มอก.18001 และ BS-OHSAS 18001 ในหัวข้อ Operational Control และ มอก.22300-2551 สำหรับ Best Practice หรือ แนวทางการปฏิบัติที่ดีตาม มอก.18001 และ BS-OHSAS 18001 มีทั้งกรณีศึกษาที่เป็นประสบการณ์ของผู้ประกอบการ และมุมมองของผู้ตรวจประเมิน รวมถึงความเคลื่อนไหวด้านกฎระเบียบและมาตรฐานด้านความปลอดภัยต่างๆ

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ให้การสนับสนุน MASCIntelligence ด้วยดี และขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

กองบรรณาธิการ

About Us

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ ได้รับมอบหมายภารกิจจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ในการดำเนินโครงการสร้างระบบข้อมูล องค์ความรู้ และการเตือนภัยด้านมาตรฐานระบบการจัดการ แก่ธุรกิจอุตสาหกรรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้สนใจสามารถสมัครเพื่อขอรับวารสาร MASCIntelligence เป็นประจำได้โดยเขียนชื่อ-ที่อยู่ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ แล้ว Fax กับมาที่หมายเลข 02-617-1708 โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และหากมีข้อติชม ประการใด สามารถส่งข้อคิดเห็นมาได้ที่ e-mail : ibd@masci.or.th หรือโทร 02-617-1727 ต่อ 214

ฝ่ายหน่วยตรวจ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ

03

สารนำรู้ ISO :
สหภาพยุโรปริเริ่มพัฒนา
มาตรการด้านความปลอดภัย
ของสถานพักอาศัย และสนามบิน

06

ทำความเข้าใจข้อกำหนด :
Operational Control
การควบคุมการปฏิบัติ

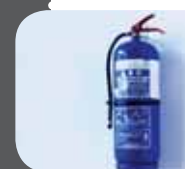
08

เข้าใจมาตรฐาน :
มอก. 22300 : 2551

11

Best Practice :
บริษัท ไทยคอนเทนเนอร์
(ทีซีซี) จำกัด (โรงงานชลบุรี)

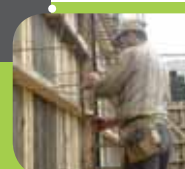
14

Best Practice :
แนวทางในการปรับปรุง
อย่างต่อเนื่องตามมาตรฐาน
ระบบการจัดการอาชีวอนามัย
และความปลอดภัย

16

Auditor's Perspectives :
แนวทางปฏิบัติที่ดี Best Practice

20

Standard Movement :
What should be done to
ensure the SAFETY???

23

News & Activities :

สหภาพยุโรปริเริ่มพัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยของสถานพักอาศัย และสนามบิน

มาตรฐานใหม่ของสหภาพยุโรปด้านการบริการ มีการระบุข้อกำหนดที่ครอบคลุมเกี่ยวกับสถานพักอาศัย (Sheltered housing) และการบริการด้านการรักษาความปลอดภัยของสนามบินและการบิน ซึ่งได้มีการประชุมเพื่อเปิดโครงการไปเมื่อเดือนตุลาคม และพฤศจิกายน 2008 ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

การบริการด้านการรักษาความปลอดภัยของสนามบินและการบิน

มาตรฐานนี้ระบุถึงข้อกำหนดด้านคุณภาพในองค์กร กระบวนการบุคลากร และการจัดการของผู้ให้บริการด้านความปลอดภัยและ/หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายทางการค้า เช่น ผู้ให้บริการสนามบิน เครื่องบิน สายการบิน และผู้ให้บริการด้านการรักษาความปลอดภัยของการบินพลเรือน โดยมาตรฐานได้กล่าวถึงเกณฑ์คุณภาพสำหรับการส่งมอบบริการที่ปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการบินพลเรือนซึ่งมีที่มาจากความคิดเห็นของประชาชนและลูกค้า

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากฝ่ายต่างๆ ได้สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานของสหภาพยุโรป เรื่อง การให้บริการด้านการรักษาความปลอดภัยของเอกชน สำหรับสนามบิน สายการบิน และเครื่องบิน เพราะการบินพลเรือนนี้มีความเกี่ยวข้องกับประชาชน และผู้ให้บริการยังต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานจำนวนมาก ซึ่งยังไม่มีมาตรฐานเฉพาะที่กล่าวถึงคุณภาพที่จำเป็นสำหรับส่งมอบสินค้าและบริการ ในอุตสาหกรรมการบินพลเรือน ดังนั้น ภาคเอกชนที่ให้บริการด้านการรักษาความปลอดภัยที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของสนามบิน สายการบิน และเครื่องบินจะต้องมีการนำมาตราฐานด้านคุณภาพเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความเป็นมืออาชีพและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อและลูกค้า

สถานพักอาศัยของผู้สูงอายุ

มาตรฐานใหม่จะมีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับสถานพักอาศัยของผู้สูงอายุ และบริการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริการแก่ผู้สูงอายุ เนื่องจากสถานพักอาศัยของผู้สูงอายุในยุโรปเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากตั้งแต่ช่วงปี 1990 เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นรูปแบบที่พักอาศัยของผู้สูงอายุรูปแบบใหม่ และยังมีอีกหลายประเทศในยุโรปที่ยังไม่มีกฎระเบียบหรือมาตรฐานสำหรับการจัดการสถานพักอาศัย ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการประกันคุณภาพของแต่ละภูมิภาค

มาตรฐานใหม่ที่จะกำหนดขึ้นนี้จะเป็นมาตรฐานแบบสมัครใจ โดยว่าด้วยเกณฑ์หรือองค์ประกอบขั้นต่ำที่สถานพักอาศัยจะต้องจัดเตรียมและดำเนินการสำหรับการให้บริการ

ทั้งนี้ การพัฒนามาตรฐานทั้ง 2 นี้ มี ON, Austrian Standard Institute ซึ่งเป็นสมาชิกของ The European Committee for Standard (CEN) และ International Organization for Standardization (ISO) เป็นเลขานุการ โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2011

ที่มา : วารสาร ISO Management System ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2552

ISO Project

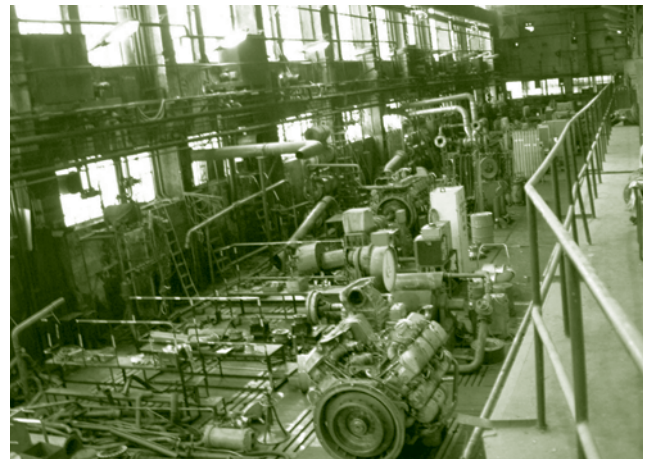
มาตรฐานใหม่ด้านระบบการจัดการพลังงาน : ISO 50001

(สถานะปัจจุบันเป็น Working Draft : WD)

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน หรือ International Organization for Standardization (ISO) โดยคณะกรรมการโครงการ (Project Committee: PC) อยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนามาตรฐานใหม่ “มาตรฐานการจัดการพลังงานระดับสากล (International Standard on energy management) หรือ ISO 50001” ซึ่งเป็นมาตรฐานประเภทสมัครใจ (Voluntary Standard) สามารถนำไปประยุกต์ได้กับทุกองค์กรทุกขนาด และหลากหลายประเภทสาขา อุตสาหกรรม อาทิ การบริการสาธารณะ การผลิต การค้า การขนส่ง อาคารสำนักงาน-โรงงาน

จุดมุ่งหมายของมาตรฐาน ISO 50001 เพื่อ:

- เสริมประสิทธิภาพด้านการจัดการพลังงานขององค์กร โดยการบูรณาการระบบการจัดการพลังงานเข้ากับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอยู่
- ให้องค์กรที่มีสาขามากกว่า 1 ประเทศ มีแนวทางดำเนินการด้านการจัดการพลังงานที่เป็นรูปแบบเดียวกัน
- ให้องค์กรมีวิธีการดำเนินการด้านการจัดการพลังงานที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อการปรับปรุงด้านประสิทธิภาพพลังงานอย่างต่อเนื่อง
- ช่วยให้องค์กรปรับปรุงการใช้ทรัพยากรด้านพลังงานที่ยังคงเหลืออยู่ให้คุ้มค่าการลงทุน เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเกณฑ์มาตรฐานอื่น (Benchmarking) การวัด (Measuring) การจัดทำระบบเอกสาร (Documenting) และการรายงานผลการปรับปรุงด้านการพลังงานและการจัดการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดการปลดปล่อยปริมาณก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas: GHG)
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมที่ดีและการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานขององค์กรในการดำเนินการระบบการจัดการพลังงาน
- สนับสนุนให้เกิดการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านประสิทธิภาพพลังงาน
- เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานขององค์กรในการควบคุมผู้ส่งมอบที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่การผลิตในการสนับสนุนให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการเทคนิคที่ 242 (ISO/PC 242) ได้รับมอบหมายภารกิจจาก ISO ในการดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการพลังงาน ครอบคลุมการกำหนดคำศัพท์และนิยาม (Terms and Definitions) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานระบบการจัดการ แนวทางปฏิบัติเชิงเทคนิค ได้แก่ Energy Supply, Energy use, Energy efficiency, Energy performance, Procurement practices for energy, Using equipment and systems และการนำไปใช้ โดยเลขานุการของคณะกรรมการเทคนิคที่ 242 เป็นการทำดำเนินการร่วมกันระหว่างสถาบันมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา หรือ American National Standards Institute (ANSI) และสถาบันมาตรฐานของบราซิล หรือ Associação Brasileira de Normas Técnicas (ABNT) และองค์กรสมาชิกของสหรัฐอเมริกาและบราซิล (ตามลำดับ)

สำหรับความคืบหน้าของการดำเนินการของคณะกรรมการเทคนิค ที่ 242 (TC 242) หรือมาตรฐานระบบการจัดการพลังงานนี้ คณะกรรมการ ISO/TC 242 ได้จัดประชุมครั้งแรกขึ้นเมื่อวันที่ 8-10 กันยายน 2551 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีผู้แทนประเทศสมาชิกจำนวน 25 ประเทศ (จากทั้งหมด 33 ประเทศ) เข้าร่วมการประชุม รวมถึงผู้แทนของประเทศไทยจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และมี Liaison Organizations จำนวน 2 องค์กร ได้แก่ UNIDO และ WEC

มติที่ประชุมได้พิจารณากำหนดกรอบของมาตรฐาน ISO 50001 จากมาตรฐานระบบการจัดการด้านพลังงานของประเทศต่างๆ พร้อมทั้งการจัดเตรียมแผนงานการดำเนินการร่างมาตรฐาน ISO 50001 ซึ่งคาดการณ์ว่าจะสามารถประกาศใช้ได้ในปี พ.ศ. 2553 โดยวางแผนการดำเนินงาน สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

8-10 กันยายน 2551	การประชุมครั้งที่ 1 ประเทศสหรัฐอเมริกา
30 กันยายน 2551	เวียนขอข้อคิดเห็นร่าง ISO/WD1 50001 จาก Experts
31 ตุลาคม 2551	วันครบกำหนดตอบข้อคิดเห็น ISO/WD1 50001
5 ธันวาคม 2551	เวียนขอข้อคิดเห็นร่าง ISO/WD2 50001 จาก Experts
12 มกราคม 2551	วันครบกำหนดตอบข้อคิดเห็น ISO/WD2 50001
9-12 มีนาคม 2552	การประชุมครั้งที่ 2 เพื่อพิจารณาปรับเป็น CD
15 เมษายน 2552	วันครบกำหนดตอบข้อคิดเห็น ISO/CD 50001 จากประเทศสมาชิกประเภท P-member
15 กรกฎาคม 2552	วันครบกำหนดตอบข้อคิดเห็น ISO/CD 50001
15 สิงหาคม 2552	เสนอผลการขอข้อคิดเห็นแก่ประเทศสมาชิกประเภท P-member
ตุลาคม 2552	การประชุมครั้งที่ 3 เพื่อพิจารณาปรับเป็น DIS
ธันวาคม 2552 – เมษายน 2553	เวียนข้อคิดเห็น DIS
พฤษภาคม – สิงหาคม 2553	เตรียมการประชุม เพื่อพิจารณาปรับเป็น FDIS
กันยายน – ตุลาคม 2553	เวียนข้อคิดเห็น FDIS
สิ้นปี 2553	ประกาศใช้ ISO 50001 -energy management standard

- สำหรับการประชุมครั้งที่ 2 กำหนดไว้ระหว่างวันที่ 9-12 มีนาคม 2552 โดยจะจัดที่ Rio de Janeiro ประเทศบราซิล
- รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่ เลขานุการคณะกรรมการเทคนิคที่ 242 Mr. Jason Knopes (ANSI Program Manager – ISO Outreach and Enhance Services) E-mail: jknopes@ansi.org

อ้างอิง

- www.ansi.org,
- www.abnt.org,
- www.iso.org,
- www.tisi.go.th

Operational Control

การควบคุมการปฏิบัติ

การควบคุมการปฏิบัติ (Operational Control) ตามข้อกำหนดของมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก. 18001-2542 และ BS OHSAS 18001:2007 โดยข้อกำหนดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์กรมีการควบคุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับลักษณะปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่สำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างรูปแบบของการดำเนินการตามข้อกำหนด “การควบคุมการปฏิบัติ”

การระบุกระบวนการที่จำเป็นและต้องมีการควบคุมการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งการปฏิบัติให้สอดคล้องตามข้อกำหนดนั้น องค์กรต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับข้อกำหนดอื่นๆ ด้วย เช่น ข้อกำหนดเรื่องการชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการในการควบคุม ข้อกำหนดเรื่องกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ข้อกำหนดเรื่องวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานความปลอดภัย เป็นต้น

การจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมการดำเนินงาน ในกระบวนการที่จำเป็น เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปั้นจั่น (Crane) กิจกรรมการติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์ กิจกรรมการบริการลูกค้า กิจกรรมการผลิตและการบำรุงรักษา กิจกรรมการจัดส่งสินค้า และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข (การจ่ายพลังงานไฟฟ้า ก๊าซ น้ำและไอน้ำ การรีไซเคิล การจัดการขยะและน้ำเสีย) เป็นต้น

องค์กรต้องพิจารณาถึง

ความเชื่อมโยงกับข้อกำหนดอื่นๆ ด้วย เช่น ข้อกำหนดเรื่องการชี้บ่งอันตราย และการกำหนดมาตรการในการควบคุม ข้อกำหนดเรื่องกฎหมาย และข้อกำหนดอื่นๆ ข้อกำหนดเรื่องวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานความปลอดภัย

องค์กรต้องจัดเก็บพล หรือบันทึกการดำเนินงาน

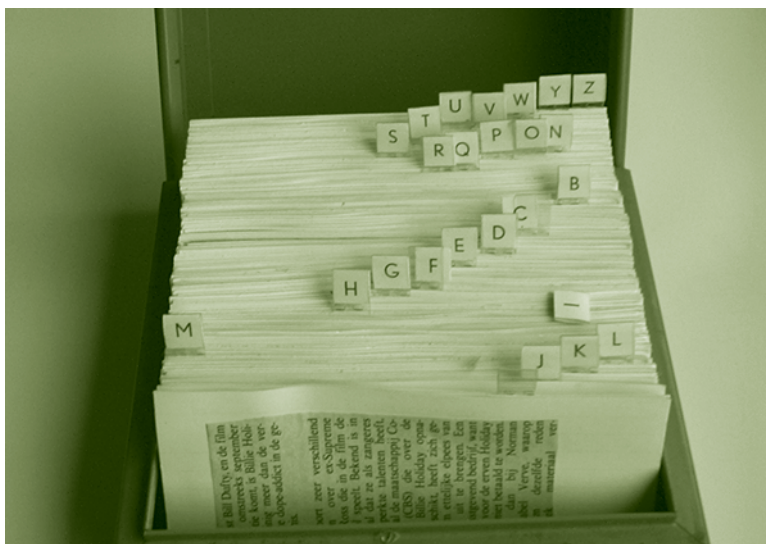
ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดำเนินงาน อาทิ บันทึกเกี่ยวกับการจัดซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์ และการบริการ บันทึกการจัดซื้อและจัดจ้าง บันทึกการดำเนินการภายใต้กระบวนการอนุญาตทำงานในที่ที่มีความเสี่ยง... รวมถึงจัดเก็บพลหรือบันทึกการสุ่มสัมภาษณ์

การกำหนดเกณฑ์การดำเนินงานหรือควบคุมการปฏิบัติงาน ครอบคลุมถึงผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดภายใต้การควบคุมขององค์กร (ผู้รับเหมาช่วง ผู้ส่งมอบ และอื่นๆ) เช่น เกณฑ์ในการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้รับเหมา การควบคุมการปฏิบัติงานในสถานที่อับอากาศ เป็นต้น และจากเกณฑ์ที่กำหนด องค์กรต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อกำหนดเรื่องการติดตามตรวจสอบ และการวัดผลการปฏิบัติ เพื่อให้การควบคุมการปฏิบัติงานมีความครบถ้วนสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน และประสิทธิผลเชิงควบคุม เป็นต้น

ตัวอย่างหลักฐานการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องตามข้อกำหนดเรื่อง “การควบคุมการปฏิบัติ” ได้แก่

คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานเรื่องการควบคุมการดำเนินงาน (ที่ระบุถึงการควบคุมการปฏิบัติงาน) เช่น คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานการควบคุมกิจกรรมการทำงานกับปั้นจั่น (Crane) คู่มือขั้นตอน

การปฏิบัติงานการควบคุมสารเคมี คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานควบคุมการทำงานของผู้รับเหมาช่วง เป็นต้น นอกจากนี้ องค์กรต้องจัดเก็บพลหรือบันทึกการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดำเนินงาน อาทิ บันทึกเกี่ยวกับการจัดซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์และการบริการ บันทึกการจัดซื้อและจัดจ้าง บันทึกการดำเนินการภายใต้กระบวนการอนุญาตทำงานในที่ที่มีความเสี่ยง รวมถึงจัดเก็บพลหรือบันทึกการสุ่มสัมภาษณ์และสังเกตการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน (ครอบคลุมผู้ส่งมอบและผู้รับเหมาช่วง) ว่าปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

ระบบการจัดการด้านการรักษาความปลอดภัย สำหรับการจัดประชุม สัมมนา และกิจกรรมการ

มอก. 22300 : 2551

ความปลอดภัยถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและต้องคำนึงถึง ไม่ว่าจะดำเนินการในกิจกรรมใดๆ ดังนั้นจึงควรมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัยและการจัดการกับความเสียหายต่างๆ เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

การรักษาความปลอดภัย หมายถึง

มาตรการที่กำหนดขึ้น ตลอดจนการดำเนินการทั้งปวงเพื่อพิทักษ์รักษาและคุ้มครองป้องกันสิ่งที่เป็นความลับขององค์กร สิทธิทรัพย์สินและบุคลากร ให้พ้นจากการรั่วไหล การจารกรรม การบ่อนทำลาย หรือการกระทำอื่นใดที่มีผลกระทบต่อหรือเป็นภัยต่อองค์กร ที่เกิดการกระทำด้วยความตั้งใจ ไม่ตั้งใจ หรือที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ

วัตถุประสงค์ของการรักษาความปลอดภัย (Security Objective)

คือ การลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ความสูญเสีย กับสิ่งที่ถือว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญขององค์กรจากภัยคุกคามทางด้านการรักษาความปลอดภัย (Security Threats) ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่มีค่าสำหรับองค์กร เช่น บุคลากร ทรัพย์สิน การดำเนินกิจการ หรือธุรกิจ และชื่อเสียงขององค์กร

รูปแบบของภัย

- ภัยธรรมชาติ (Natural Disasters)
- ภัยจากกระทำของคน (Human Acts)
 - ภัยจากการกระทำของคนโดยไม่เจตนา หรือไม่ตั้งใจ (Accident Acts)
 - ภัยจากการกระทำของคนโดยเจตนา หรือตั้งใจ (Eriminal Acts)

การจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยยุคใหม่และยุคเก่า

- แนวความคิดในการจัดการแบบยุคเก่า (Tradition Concepts)
 - เป็นการปฏิบัติภารกิจรับมากกว่าเชิงรุก
 - การจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยไม่ได้มีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจการ
- แนวความคิดในการจัดการแบบยุคใหม่ (Modern Security Concepts)
 - เป็นแนวเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ
 - เป็นหน่วยงานที่ช่วยองค์กรในการบริหารความเสี่ยงเพื่อใช้ดำเนินกิจการให้ดำเนินไปได้ด้วยความปลอดภัยเพื่อบรรลุเป้าหมายการดำเนินกิจการขององค์กร
 - หน่วยงานรักษาความปลอดภัยจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น
 - หน่วยงานรักษาความปลอดภัยจะต้องใช้การบริหารจัดการให้ควบคุมและสอดคล้องไปกับเป้าหมายขององค์กร

มาตรการด้านการรักษาความปลอดภัย (Security Measures)

มาตรการการจัดการหรือการดำเนินการมาตรการต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงลงมาในระดับยอมรับได้มีทางเลือกดังต่อไปนี้

- Accept the Risk (การยอมรับความเสี่ยง)
- Remove the Risk (การย้ายทรัพย์สินออกไปจากความเสี่ยง)
- Risk Reductions (การลดความเสี่ยง)
- Transfers Risk (การหาผู้เข้ามารับผิดชอบแทนงานที่มีความเสี่ยงสูง)
- Risk Spreading (การกระจายความเสี่ยง)
- Risk Concentration (การจัดมาตรการพิเศษเข้าจัดการกับความเสี่ยง)

ความเสียหายโดยตรง และโดยทางอ้อม (Direct and Consequential Loss)

- ความเสียหายโดยตรง (Direct Loss)

ความเสียหายโดยตรงจะมีความหมายในลักษณะที่ความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยตรงจากผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น เมื่อรถยนต์ถูกขโมยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากรถหายคือ ตัวรถและรถที่มีราคา ประมาณ 500,000 บาท เป็นต้น แต่โดยทั่วไปความเสียหายโดยตรงนี้สามารถที่จะชดเชยความเสียหายโดยการทำประกันความเสียหาย เพื่อให้มีผู้มารับผิดชอบแทน
- ความเสียหายโดยทางอ้อม (Indirect Loss or Consequential Loss)
 - เป็นความเสียหายที่มีผลต่อเนื่องจากการเสียหายโดยตรง ยกตัวอย่างเช่น จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ที่เป็นเจ้าของรถจะไม่มีรถใช้งานซึ่งสร้างรายได้ให้ กับเจ้าของรถก็ต้องเสียรายได้ไป
 - ความเสียหายโดยทางอ้อมนั้นจะมากกว่าความเสียหายโดยตรง ประมาณ 10 เท่าของความเสียหายโดยตรงโดยเฉลี่ย
 - ความเสียหายโดยทางอ้อมนั้นรวมถึง
 - ความเสียหายที่เกิดจากการหยุดการดำเนินธุรกิจ หรือหยุดการผลิตสินค้าหยุดการให้บริการ
 - การสูญเสียผลกำไร
 - ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการสอบสวนหาสาเหตุ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการไม่ประสบความสำเร็จ

(Factors Limiting Appropriated Risk Budget)

- งบประมาณ (Available of Security Budget)
ในบางบริษัทหรือองค์กรไม่สามารถที่จัดสรรงบประมาณในการเตรียมมาตรการต่างๆ ที่จะป้องกันองค์กรจากภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้น
- ความร่วมมือของบุคลากร (Cooperation)
แนวคิดของการจัดการรักษาความปลอดภัยที่ว่า “การรักษาความปลอดภัย เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในองค์กร” (Security is everybody responsibility) ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่
- สถานที่ที่ตั้งขององค์กร (Asset location)
มีผลต่อการจัดการรักษาความปลอดภัย เพราะแต่ละพื้นที่จะมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันและมีภัยคุกคามแตกต่างกัน และมีระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน
- ความเป็นมืออาชีพของหน่วยรักษาความปลอดภัย (Professional of security)
ปัจจุบันอาชีพเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (Security Officer) ในบ้านเราเป็นที่ต้องการขององค์กรต่างๆ อย่างมาก แต่เจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ ความชำนาญ จิตสำนึก ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้ระดับมาตรฐานของความเป็นมืออาชีพ

การจัดทำมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในประเทศต่างๆ

- ISO แต่งตั้ง Technical committee ISO/TC 223 Societal Security
- อังกฤษมีการจัดทำมาตรฐาน BS 25999-1 : 2006 Business continuity management – Code of Practice, BSI Standards
- ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีการจัดทำมาตรฐาน HB 221 : 2004, Business continuity management, Standards Australia/ Standards New Zealand
- อิสราเอลมีการจัดทำมาตรฐาน INS 24001 : 2007, Security and continuity management systems – Requirement and guidance for use, Standards Institution of Israel
- สหรัฐอเมริกามีการจัดทำมาตรฐาน NFPA 1600:2004, Standard on disaster emergency management and business continuity programs, National Fire Protection Association
- ญี่ปุ่นมีการจัดทำมาตรฐาน Business Continuity Plan Drafting Guideline, Ministry of Economy, Trade and Industry Japan, 2005 และ Business Continuity Guideline, Central Disaster Management Council, Cabinet Office, Government of Japan, 2005

การจัดทำมาตรฐานในประเทศไทย

สำนักงานส่งเสริมการประชุม สัมมนา และนิทรรศการ (สสปน.) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ กระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานฯ เพื่อจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการด้านการรักษาความปลอดภัย ข้อกำหนดทั่วไปสำหรับการประชุมสัมมนาและนิทรรศการ :

มอก.22300 โดยสถานะปัจจุบันสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้นำเสนอที่ประชุมกรรมการมาตรฐานอุตสาหกรรมในเดือนพฤศจิกายน 2551 และได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2552

ประโยชน์ในการนำมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยไปใช้

- หลักการที่เป็นระบบ
- ส่งเสริมภาพพจน์
- ให้ความคุ้มครองป้องกันกับองค์กร
- มีการประเมินและแก้ไขข้อบกพร่องที่มีประสิทธิภาพ
- ช่วยให้ความเชื่อถือได้
- ช่วยให้สอดคล้องกับกฎหมายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- จิตสำนึกเรื่องการรักษาความปลอดภัย
- มั่นใจว่าองค์กรฟื้นกลับคืนได้

มาตรฐานระบบการจัดการด้านการรักษาความปลอดภัย
สำหรับการจัดประชุม สัมมนา และนิทรรศการ

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำ มอก.22300-2551 ในองค์กร

- ศึกษามาตรฐาน มอก.22300 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ขอการสนับสนุนการดำเนินงานจากฝ่ายบริหาร รวมถึงการจัดตั้งทีม และคณะทำงาน
- กำหนดนโยบายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- วางแผน และจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- ปฏิบัติตามมาตรฐาน มอก.22300
- ตรวจสอบติดตามระบบตามมาตรฐาน มอก.22300
- แก้ไขข้อบกพร่อง และติดตามผล
- ผู้บริหารระดับสูงทบทวนระบบ
- ขอรับการรับรองระบบ

ข้อกำหนด มอก.22300-2551

- 1 บทนำ
- 2 ขอบข่าย
- 3 คำศัพท์ และคำจำกัดความ
- 4 ข้อกำหนด
 - 4.1 ข้อกำหนดทั่วไป
 - 4.2 นโยบายด้านการรักษาความปลอดภัย
 - 4.3 การวางแผน

- 4.3.1 การประเมินภัยคุกคามต่อการรักษาความปลอดภัยและความเสี่ยง
- 4.3.2 กฎหมาย และข้อกำหนดอื่น ๆ
- 4.3.3 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงาน
- 4.4 การนำไปปฏิบัติและการดำเนินการ
 - 4.4.1 ทรัพยากร บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่สั่งการ
 - 4.4.2 ความสามารถ การฝึกอบรม และความตระหนัก
 - 4.4.3 การติดต่อสื่อสาร การเตือนภัย
 - 4.4.4 การจัดทำเอกสาร
 - 4.4.5 การควบคุมเอกสาร
 - 4.4.6 การควบคุมบันทึก
 - 4.4.7 การควบคุมการปฏิบัติ
 - 4.4.8 การเตรียมความพร้อมต่ออุบัติการณ์และการตอบสนอง
- 4.5 การตรวจสอบและการปฏิบัติการแก้ไข
 - 4.5.1 การเฝ้าติดตามและการวัดผล
 - 4.5.2 การประเมินระบบ
 - 4.5.3 ความไม่สอดคล้อง การปฏิบัติการแก้ไข และการปฏิบัติการป้องกัน
 - 4.5.4 การตรวจประเมินภายใน
- 4.6 การทบทวนการจัดการ

บริษัท ไทยคอนเทนเนอร์ (ทีซีซี) จำกัด โรงงานชลบุรี

บริษัท ไทยคอนเทนเนอร์ (ทีซีซี) จำกัด (โรงงานชลบุรี) เป็นบริษัทในเครือซิเมนต์ไทย (SCG) ในกลุ่มธุรกิจกระดาษและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2540 ในการผลิตกล่องกระดาษลูกฟูกสำหรับบรรจุสินค้าประเภทต่างๆ โดยยึดหลักสำคัญในการทำงาน คือ “มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพและบริการในธุรกิจกล่องกระดาษลูกฟูก ให้ลูกค้าพึงพอใจสูงสุด ด้วยจิตสำนึกถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัย”

การดำเนินงานของ ทีซีซี (โรงงานชลบุรี) ได้มีการนำเครื่องมือในการบริหารจัดการ โดยเริ่มจากการนำระบบ TQM ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝังจากทางเครือฯ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ จากนั้นจึงขยายไปสู่การจัดการระบบบริหารงานคุณภาพ: ISO 9001 และต่อยอดการบริหารจัดการไปสู่ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: ISO 14001 ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: มอก.18001 และระบบการจัดการสุขลักษณะที่ดีในสถานประกอบการ: GMP สอดคล้องตามนโยบายของเครือซิเมนต์ไทย

สำหรับการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยทางทีซีซี (โรงงานชลบุรี) มีรูปแบบของการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยนำเอา Medium Term Plan & Action Plan ของทางเครือฯ มากำหนดเป็น Action Plan ของงานความปลอดภัย มีการกำหนดแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน พร้อมการบริหารจัดการระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18001 โดยจัดให้มีการประชุมติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน อาทิ การประชุม Management Review การประชุมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานของกลุ่มธุรกิจกระดาษและบรรจุภัณฑ์ และการประชุมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเฉพาะกลุ่มบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

นโยบายและการดำเนินการของคณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืนของ SCG นั้น มีกรรมการผู้จัดการใหญ่ของแต่ละกลุ่มธุรกิจร่วมเป็นคณะกรรมการฯ จากนั้นจะมีการถ่ายทอดต่อไปสู่ระดับกลุ่มธุรกิจและคณะอนุกรรมการระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของธุรกิจ ตามลำดับ ทั้งนี้ ในส่วนของกลุ่มธุรกิจกระดาษฯ (กระดาษและบรรจุภัณฑ์) มีคณะอนุกรรมการดำเนินการประกอบด้วยผู้แทนจากบริษัทต่างๆ จำนวนประมาณ 20 คนเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการดำเนินงาน

สำหรับในส่วนหนึ่งของแผนงานความปลอดภัยของ ทีซีซี (โรงงานชลบุรี) นั้น มีหัวข้อ (Theme) การดำเนินงาน 4 ประเด็นสำคัญซึ่งสอดคล้องตามนโยบายของกลุ่ม SCG ประกอบด้วย

1. SCG Safety Performance Assessment Program, SPAP (การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยเครือซิเมนต์ไทย): โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อให้มีการนำ SCG Safety Framework Criteria ที่มีทั้งหมด 10 หัวข้อ ไปสู่การปฏิบัติ

อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและมุ่งสู่ SCG Safety Vision คือ การปราศจากการบาดเจ็บและการเจ็บป่วยจากการทำงาน (Injury & Illness Free) อย่างยั่งยืน – โดยเริ่มต้นจากการนำ Criteria ทั้ง 10 หัวข้อมาทำการตรวจประเมินตนเอง (Self Audit) ซึ่งระดับผลการประเมินจะแบ่งเป็น 5 ระดับ (ระดับ 1: Beginning, ระดับ 2: Improving, ระดับ 3: Qualifying, ระดับ 4: Succeeding, ระดับ 5: Leading)

โดยผลการประเมินพบว่า ทีซีซี (โรงงานชลบุรี) อยู่ในระดับ 3: Qualifying และจากนั้นจะต้องมีการ Verify ผลการประเมินด้วยวิธี Cross Audit ซึ่งจะดำเนินการต่อโดยให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยกลุ่มธุรกิจจากกิจการอื่นๆ ผลลัพธ์ของระดับการประเมินที่ได้ จะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยไปสู่ระดับที่สูงกว่า

2. SCG Subcontractor Certification System :

เพื่อให้มีการพัฒนาและยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของผู้รับเหมาเครือข่าย เพื่อป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุของผู้รับเหมาเครือข่าย โดยผลักดันให้ผู้รับเหมาที่มีการพัฒนาระบบการจัดการด้านความปลอดภัย และให้คำปรึกษาแนะนำในกรณีที่ผู้รับเหมาเกิดปัญหาอุปสรรคระหว่างการพัฒนา เพื่อให้สามารถผ่านการประเมินผล ซึ่งเกณฑ์การประเมินผลมี Criteria 10 หัวข้อที่ต้องดำเนินการ เช่นกัน (เช่น นโยบายความปลอดภัย การมีส่วนร่วมของคู่ค้าธุรกิจ โครงสร้างและความรับผิดชอบ การป้องกันและควบคุมอันตราย การฝึกอบรม เป็นต้น)

3. การดำเนินงานด้านกรายศาสตร์ (Ergonomics) โดยมี

แนวทางในการดำเนินงาน คือ การสำรวจปัญหาการกรายศาสตร์เบื้องต้นในทุกกิจกรรม การวิเคราะห์และประเมินผลจะใช้ตามแนวทาง RULA (Rapid Upper Limb Assessment) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์และประเมินจะนำไปสู่การดำเนินการแก้ไขสภาพแวดล้อมของงานให้มีความเหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานนั้นๆ

4. กระบวนการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย (Behavior

Based Safety : BBS) โดยในปีแรกของการดำเนินการได้กำหนดแผนการดำเนินงานไว้ดังนี้ เริ่มต้นจากการอบรมพนักงานระดับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อเกิดการยอมรับหลักการดำเนินงานก่อน จากนั้นวิเคราะห์หาพฤติกรรมเสี่ยงที่มีอยู่ในองค์กร (At-Risk Behavior) และทำการรวบรวมจัดทำเป็นทะเบียน At-Risk Behavior Inventory และทำการจัดเรียงลำดับคัดเลือก และตั้งเป้าหมายในการกำจัดพฤติกรรมเสี่ยงที่ละพฤติกรรม

ในด้านการประเมินความเสี่ยงได้ใช้แนวทางของ มอก.18001 เป็นหลักซึ่งมีปัจจัยในการชี้บ่งอันตรายดังนี้ พิจารณาถึงแหล่งกำเนิดอันตราย โดยพิจารณาจาก กระบวนการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม, ปัจจัยนำเข้า (Input) ของกระบวนการปฏิบัติงาน, ผลผลิต (Output) ของกระบวนการปฏิบัติงาน, เครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุหรือสารเคมีต่างๆรวมทั้งพลังงานที่ใช้และสภาพแวดล้อม ซึ่งจะประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ, สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ, สภาพแวดล้อมทางเคมีและสภาพพื้นที่ โดยเกณฑ์การพิจารณาระดับความเสี่ยง พิจารณาใน 2 มิติ คือ พิจารณาโดยใช้ระดับความเสี่ยงของโอกาสที่จะเกิดของอันตราย และระดับความรุนแรงส่วนชบช่ายในการประเมินนั้นมองทั้งในระดับพื้นที่และกิจกรรมการดำเนินงานทั้งหมด (ตามตำแหน่งงาน) ในช่วงแรกผู้ที่ทำการประเมินคือหัวหน้าแผนกและวิศวกร และในระยะต่อมาได้เริ่มให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อให้เกิดมุมมองและการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

แนวทางของการลดระดับความเสี่ยง จะเน้นที่การลดโอกาสของการเกิดอันตรายให้ได้มากที่สุด (มากกว่าการลดผลด้านความรุนแรง ซึ่งลดลงได้ยากกว่า) ในปัจจุบันความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและระดับที่ยอมรับไม่ได้นั้นไม่มีแล้ว

แนวทางหรือหลักการที่ทางบริษัทนำมาใช้เพื่อแก้ไขอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นจากกรณีการกระทำที่ไม่ปลอดภัย คือ แนวปฏิบัติที่ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ระดับคือ

ระดับที่ 1 หัวหน้างานคอยดักเตือน

ระดับที่ 2 เตือนตัวเองเสมอเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

ระดับที่ 3 เพื่อนเตือนเพื่อนให้ปลอดภัย

ระดับที่ 4 สอน/แนะนำคนอื่นได้

ในปัจจุบันถือว่า ทีซีซี (โรงงานชลบุรี) อยู่ในระดับที่ 3 โดยพนักงานมีความตระหนักในการระวังด้านความปลอดภัย และเริ่มมีการช่วยสอดส่องดูแลและดักเตือนเพื่อนร่วมงาน

ตัวอย่างของการจัดการด้านความปลอดภัยที่ดีและเป็นรูปธรรมของน้าเอการดำเนินการปรับปรุงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการผลิตหลักของบริษัท คือ การปรับปรุงระบบความปลอดภัยในเครื่องพิมพ์กล่องกระดาษลูกฟูก มูลเหตุหลักที่ทำให้ต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากทางหน่วยงานผลิตต้องการลดเวลาที่สูญเสียไปจากการเตรียมเครื่องพิมพ์สำหรับการดำเนินงานในงานพิมพ์ต่อไปประมาณ 50 % ของเวลาที่เตรียมเครื่องปกติ (จากเดิม 17 นาที/1งานพิมพ์ เหลือ 8 นาที/1งานพิมพ์) โดยประมาณการผลิตของเครื่องพิมพ์ทุก 24 นาที จะต้องหยุดเครื่องเพื่อเตรียมงานพิมพ์งานต่อไป อันเป็นผลให้โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุในขั้นตอนการเตรียมเครื่องพิมพ์สูงขึ้นตามไปด้วย การปรับปรุงได้เน้นในส่วนของการเกิดขึ้นในส่วนของผู้พิมพ์เป็นหลัก เพราะขั้นตอนปฏิบัติของการเตรียมเครื่องสำหรับการดำเนินงานพิมพ์ตัวใหม่จะอยู่ที่ส่วนของผู้พิมพ์ทั้งหมด โดยการปฏิบัติของพนักงานจะประกอบด้วย 3 กิจกรรมซึ่งก็ได้มีการปรับปรุงให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้นในทั้ง 3 กิจกรรมที่ต้องปฏิบัตินั้น ได้แก่

กิจกรรมที่ 1 เป็นการปฏิบัติที่พนักงานจะต้องทำการแยกตู้พิมพ์ออกจากกันเพื่อการเตรียมชิ้นงานตัวใหม่เข้าไปและหลังจากนั้นเมื่อเรียบร้อยแล้วก็จะทำการเคลื่อนประกอบตู้พิมพ์ปิดเข้าหากันเพื่อการเริ่มดำเนินงาน อุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในกิจกรรมขั้นตอนนี้ก็คือ การที่พนักงานอาจจะถูกตู้พิมพ์เคลื่อนมาบีบอัดร่างกายได้ របบาดเจ็บ การปรับปรุงในส่วนนี้คือการติดตั้งอุปกรณ์ Photo sensor ในแต่ละตู้พิมพ์ เพื่อใช้ตรวจจับว่ามีพนักงานผ่านเข้าไปอยู่ในส่วนของตู้พิมพ์หรือไม่ ซึ่งถ้าอุปกรณ์ sensor จับได้ ผลจะทำให้พนักงานผู้ทำหน้าที่เคลื่อนเปิดประกอบตู้พิมพ์สามารถกดสวิทช์เพื่อปิดตู้พิมพ์ได้ จำเป็นต้องไปตรวจสอบในส่วนของตู้พิมพ์และทำการ Resetระบบก่อนจึงจะสามารถกดสวิทช์ปิดตู้พิมพ์ได้ ซึ่งกระบวนการนี้แม้ว่าจะทำให้ใช้เวลาเพิ่มขึ้น แต่ก็ทำให้เกิดความปลอดภัยแก่พนักงานและลดอุบัติเหตุที่จะทำให้อุปกรณ์เสียหายต่อไปได้

กิจกรรมที่ 2 เป็นการนำแบบพิมพ์ใหม่เข้าติดตั้งลงบนลูกกึ่งการพิมพ์ซึ่งเป็นลูกกึ่งประกบกันอยู่จำนวน 2 ลูกในแนวตั้ง อุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในกิจกรรมขั้นตอนนี้ก็คือ ส่วนของมือที่ใช้จับประกอบแบบพิมพ์ขณะมีการหมุนลูกกึ่งเพื่อติดตั้งแบบพิมพ์บนลูกกึ่งโดยวิธีใช้เท้ากดอุปกรณ์ Foot switch ให้ลูกกึ่งหมุน ส่วนของมือที่ประกอบแบบพิมพ์อาจจะถูกลูกกึ่งที่กำลังหมุนดูดตามเข้าไปบีบอัดได้ถ้าในขณะที่ปฏิบัติงานนั้นลืมตัวหรือขาดการระมัดระวังอยู่ การปรับปรุงในส่วนนี้คือได้มีการติดตั้งไฟสวิทช์เพื่อเป็นสัญญาณเตือนแก่พนักงานว่าเครื่องจักรกำลังจะทำงาน พร้อมทั้งปรับตั้งเวลาการทำงานของเครื่องจักรช้ากว่าไฟสวิทช์ทำงาน (delay) 4 วินาที

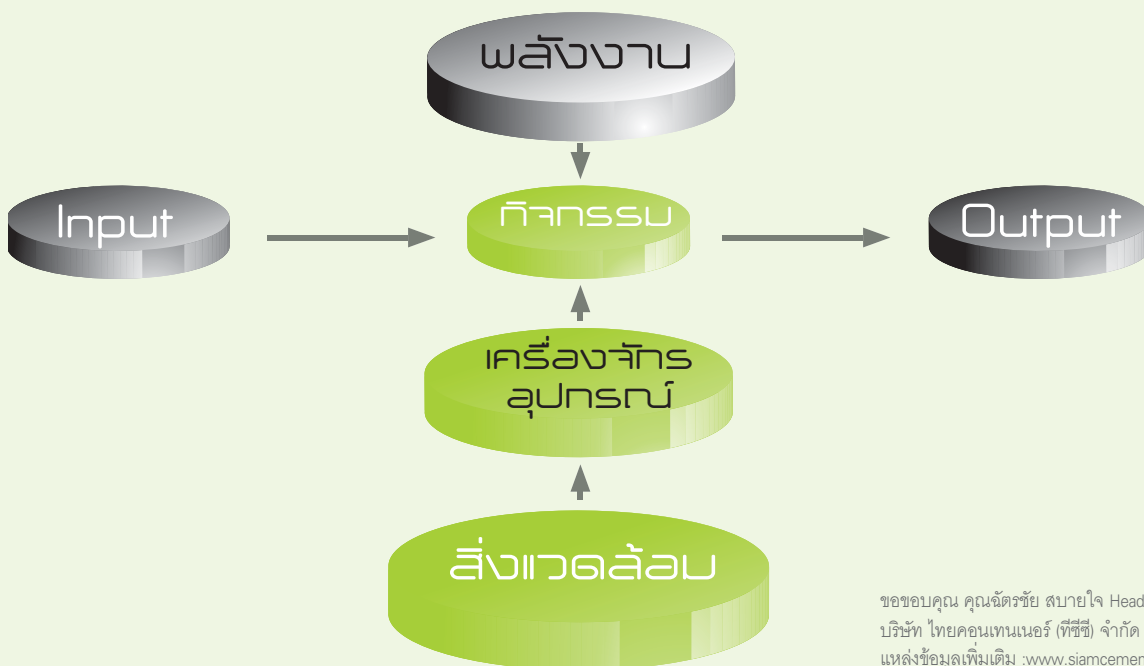
กิจกรรมที่ 3 เป็นการล้างลูกกึ่งและสีเดิมออก โดยพนักงานต้องตรวจสอบความสะอาดของลูกกึ่งด้านบนของเครื่องพิมพ์ ซึ่งมีโอกาสที่จะมีมือถูกลูกกึ่งบีบอัดได้ จึงได้ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกัน (Guard) และ sensor ไว้ เมื่อเวลาที่ตรวจสอบลูกกึ่งพนักงานจะต้องยกอุปกรณ์ป้องกันขึ้น ซึ่งจะบัง sensor ที่ตรวจจับ ทำให้เกิด inter-lock และลูกกึ่งไม่สามารถทำงานได้

ในด้านการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้แก่พนักงานนั้น ในช่วงแรกใช้วิธีการประชุมร่วม หรือ Morning talk แก่พนักงานทุกคนก่อนเริ่มทำงาน ต่อมาในระยะหลังองค์กรเริ่มขยายตัวขึ้น จึงได้มอบหมายให้หัวหน้าแผนกเป็นผู้เรียกประชุม โดยทีมด้านความปลอดภัยส่วนกลางจะหมุนเวียนไปตรวจสอบในแต่ละวัน และวิธีการหนึ่งที่ได้ผลมาก คือ มีการบันทึกภาพการปฏิบัติของพนักงานเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการทำงานนั้นว่ามีความเสี่ยงแอบแฝงอยู่หรือไม่ (พนักงานรู้ว่าถูกบันทึกภาพ) และฉายให้แก่พนักงานได้ดู เพื่อให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมหรือพฤติกรรมใดที่มีความเสี่ยง ซึ่งเมื่อพนักงานได้เห็นก็จะเกิดความตระหนักมากยิ่งขึ้น

จากมาตรการและการดำเนินการด้านความปลอดภัยของ ทีซีซี (โรงงานชลบุรี) ผลในภาพรวม คือ การปลอดภัยอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานจากการทำงานมาแล้ว 900 วัน ติดต่อกัน (สถิติเมื่อ 25 ม.ค.2552)

สำหรับการติดตามผลและการสื่อสารระหว่างกลุ่มธุรกิจ ได้มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตาม Action plan และนำเสนอในการประชุมของกลุ่มธุรกิจ และกลุ่มบรรษัท 1 เดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้เองถือเป็นช่องทางในการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้านความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ การดำเนินงานในองค์กรทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ปัจจัยสำคัญ คือ ระบบการทำงานที่มีมาตรฐาน เพราะถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้องค์กรเดินหน้าไปอย่างมีทิศทางและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งที่ผ่านมาถือว่าผู้บริหารของเครือซีเมนต์ไทยมีวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาให้องค์กรดำเนินธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้เครือซีเมนต์ไทยเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ และได้รับการยอมรับจากสังคม

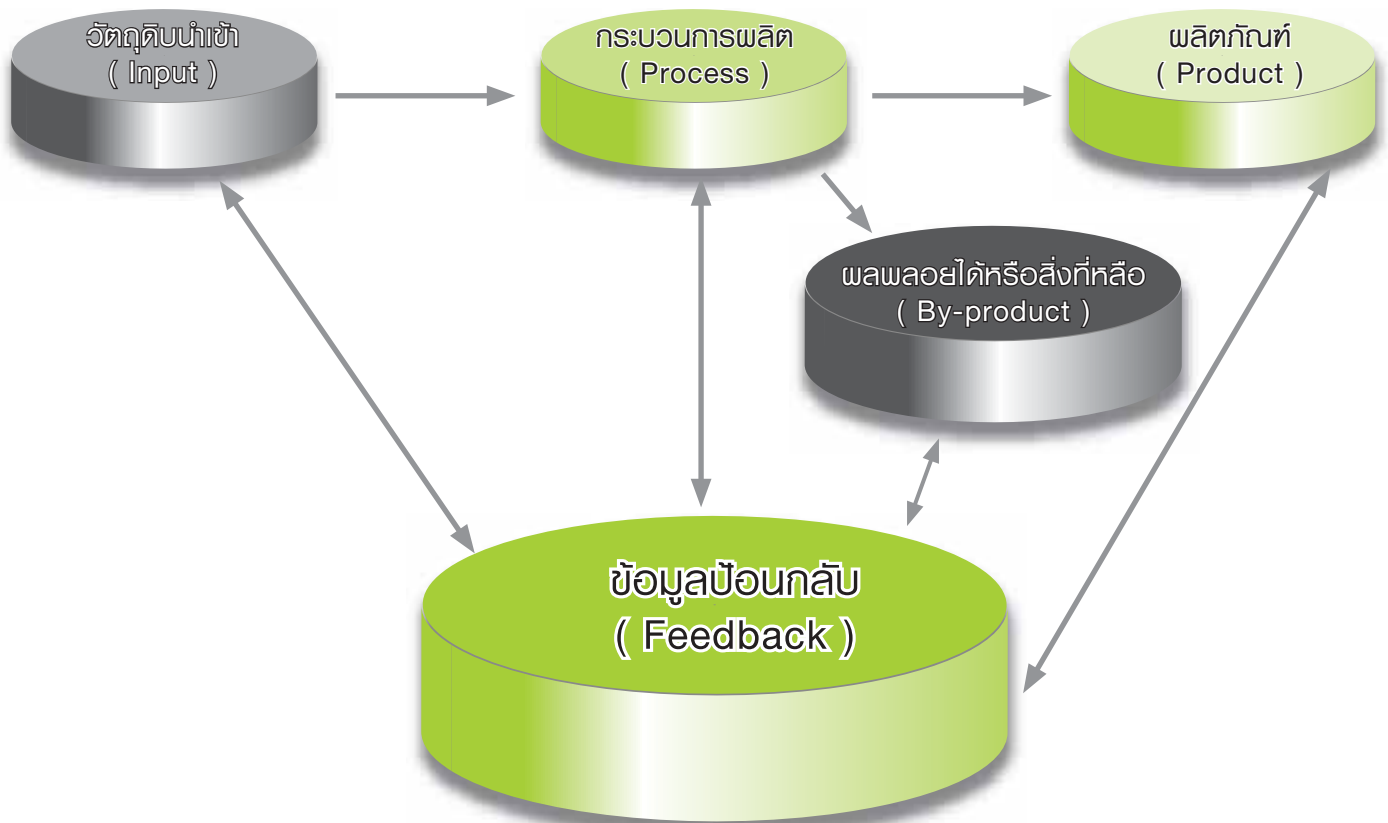

...แนวทางในการปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง

ตามมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัย
และความปลอดภัย (TIS 18001-2542 และ BS OHSAS 18001:2007) ...

องค์กรจะต้องประเมินผลการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ผลการประเมินความเสี่ยง (Risk assessment) ผลกระทบที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กายภาพ ชีวภาพ และเคมี) รวมทั้งปัจจัยทางด้านจิตใจและอารมณ์ของผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง **เพื่อวิเคราะห์โอกาสในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์กร** โดยการประเมินผลดังกล่าว **ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรควรแสดงบทบาทเป็นผู้นำในการทบทวนการประเมินผลดังกล่าว** ซึ่งอาจดำเนินการผ่านการทบทวนของฝ่ายบริหาร (Management Review) หรือการประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลกระทบนั้นๆ เป็นต้น โดยการค้นหาและชี้บ่งอันตราย (Hazard) ความเสี่ยง (Risk) อุบัติการณ์ (Incident) และ/หรือปัญหา (Problem) ที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้

ในระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของโอกาสสำคัญในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์กร และเพื่อที่จะให้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องดังกล่าวเกิดขึ้นได้ **องค์กรควรจะต้องทำความเข้าใจสาเหตุของอันตราย ความเสี่ยง อุบัติการณ์ และ/หรือปัญหาที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น**

แผนภาพ : ตัวอย่างแนวคิดทั่วไป เกี่ยวกับ อันตรายจากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรม

แหล่งของข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์กร ได้แก่

- ประสบการณ์ขององค์กรและผู้ปฏิบัติงาน
- ผลจากการซึบอันตราย การประเมินและการทบทวนความเสี่ยง อุบัติการณ์ (Incident) และ/หรือปัญหา (Problem) ในกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นขององค์กร
- ผลการทบทวนมาตรการ แผนงาน และโครงการต่างๆ ในการควบคุมอันตรายและความเสี่ยง
- ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- ผลจากการแก้ไขและการป้องกัน (Corrective and preventive actions) ที่เคยเกิดขึ้นในองค์กร รวมทั้งผลการฝึกซ้อมแผนฉุกเฉิน
- การเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best practices) ระหว่างองค์กรตนเองและหน่วยงานภายนอกที่มีประเภทธุรกิจ รูปแบบ และลักษณะการดำเนินการใกล้เคียงกัน
- ผลการดำเนินการและจัดการความเปลี่ยนแปลง (Management of change) ซึ่งสัมพันธ์กับผลของการซึบอันตรายและการประเมินความเสี่ยง
- การเปลี่ยนแปลง หรือแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย หรือข้อกำหนดด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- ผลการตรวจประเมินระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ทั้งการตรวจติดตามภายในและการตรวจประเมินโดยหน่วยงานภายนอกองค์กร เช่น หน่วยรับรอง หน่วยงานลูกค้า เป็นต้น
- ผลการประเมินความสอดคล้อง (Evaluation of compliance) ขององค์กร
- ผลการตรวจติดตามและการวัดผลการดำเนินการหลักขององค์กรที่มีผลหรืออาจมีผลกระทบที่สำคัญต่อการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

ตัวอย่างแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best practices)

เรื่องการควบคุมการปฏิบัติ หรือ Operational Control...

- การพิจารณาผลของการประเมินระดับนัยสำคัญ Significant identifications ของอันตรายและความเสี่ยงที่มีการซึบ ว่ามีรายการใดที่จำเป็นต้องกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการควบคุม ทั้งนี้ องค์กรต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- องค์กรต้องพิจารณากระบวนการที่จำเป็นต้องมีการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยเชื่อมโยงกับการซึบอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการในการควบคุม การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายความปลอดภัย ทั้งข้อกำหนดมาตรฐาน TIS 18001-2542 และ/หรือข้อกำหนดมาตรฐาน BS OHSAS 18001:2007 รวมทั้ง นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กรด้วย
- องค์กรต้องจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมการดำเนินงานในกระบวนการที่จำเป็น เช่น กิจกรรมการทำงานกับปืนจั่น กิจกรรมการก่อสร้างหรือต่อเติมอาคารหรือระบบสาธารณูปโภค กิจกรรมการติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์ กิจกรรมการบำรุงรักษา เป็นต้น
- มาตรการควบคุมที่กำหนดในขั้นตอนการปฏิบัติงานจะต้องการเหมาะสมกับลักษณะการทำงานอันตราย และความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมการปฏิบัติงานหากลักษณะการควบคุมแต่ละจุด/แต่ละกิจกรรมไม่เหมือนกันอาจแยกขั้นตอนการปฏิบัติงานในเรื่องเดียวกันเป็นของแต่ละจุดก็ได้
- องค์กรต้องจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานครอบคลุมทุกสถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์ปกติ สถานการณ์ผิดปกติ และสถานการณ์ฉุกเฉิน และดำเนินการฝึกซ้อมให้ครบถ้วน เพื่อการเตรียมความพร้อมในการรองรับต่อสถานการณ์สำหรับผู้ปฏิบัติงาน

- องค์กรต้องดำเนินการปฏิบัติให้สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ตรวจเช็คสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ตามที่กฎหมายกำหนดเดือนละ 1 ครั้ง การดำเนินการตรวจสอบสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงของพนักงานประจำปี โดยแพทย์แผนปัจจุบันขั้นหนึ่งที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมด้านอาชีวเวชศาสตร์ หรือที่ผ่านการอบรมด้านอาชีวเวชศาสตร์ เป็นต้น

- พิจารณาและทบทวนมาตรการควบคุมการปฏิบัติของ Significant identifications ของอันตรายและความเสี่ยงแต่ละรายการ ว่ามีความเพียงพอและเหมาะสมกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่ และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ที่องค์กรต้องปฏิบัติหรือไม่

- ติดตามตรวจสอบมาตรการที่ใช้ควบคุมการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบที่มีนัยสำคัญอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการควบคุมมีความเหมาะสมและเพียงพอต่ออันตรายและความเสี่ยง และเพื่อให้การนำไปปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

- การปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงานกฎหมายหรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน หากตรวจสอบพบว่าการปฏิบัติในส่วนใดยังไม่สอดคล้องตามที่ขั้นตอนการปฏิบัติงาน กฎหมายหรือข้อกำหนดอื่นๆ (ทราบได้จาก การตรวจติดตามภายใน หรือการประเมินความสอดคล้อง) จะต้องทำการแก้ไขเพื่อมิให้เกิดข้อบกพร่องซ้ำที่

แนวทางปฏิบัติที่ดี Best Practice

แนวทางปฏิบัติที่ดี ตามมาตรฐาน มอก.18001 - 2542 และ OHSAS 18001 : 2007 ข้อกำหนดเรื่องวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนงานความปลอดภัย ในกรณีที่ต้องกรเป็นประเภท การผลิต ซึ่งมีข้อคิดเห็น และข้อแนะนำแก่องค์กรต่างๆ ดังนี้

สิ่งที่มักเกิดเป็น CARs / ข้อสังเกตขององค์กร

ในการกำหนดวัตถุประสงค์อาชีวอนามัยและความปลอดภัย เป้าหมาย และแผนงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งองค์กรหลายองค์กรที่พบว่ามีความไม่สอดคล้องเกิดขึ้น **มักมีการกำหนดโดยยังไม่มี การนำเอาข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมาใช้ในการกำหนด** ทำให้การนำวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้ไม่เกิดประสิทธิผลสูงสุด หรือบางครั้งไม่สัมฤทธิ์ผล และเกิดจากการขาดความมุ่งมั่นในการนำไปปฏิบัติ

รายการความไม่สอดคล้องดังกล่าว มีตั้งแต่ **ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์** ไม่สอดคล้องกับทิศทางของนโยบาย ความเสี่ยงขององค์กร และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ในระบบการจัดการขององค์กร วัตถุประสงค์และเป้าหมายไม่สามารถวัดได้ รวมถึงไม่เป็นตัวแทนของการวัดที่สะท้อนอย่างเหมาะสม **ในด้านการสื่อสารและการนำไปปฏิบัติ** ถึงวัตถุประสงค์สำหรับหน่วยงานและระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภายในองค์กรยังไม่มีประสิทธิผล **ในด้านการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ** เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ยังไม่มีประสิทธิผล **ด้านการกำหนดวิธีการและช่วงเวลาดำเนินการ** ให้บรรลุผลยังไม่ชัดเจน และ **ด้านการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ** และตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดและปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ยังไม่เหมาะสม

จากการตรวจประเมินพบว่าหลายองค์กรยังขาดความเข้าใจในข้อกำหนด เรื่อง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงาน โดย**ข้อบกพร่องที่พบส่วนใหญ่**มักจะเกิดจาก**กรณีที่ผลการประเมินความเสี่ยงได้เป็นระดับปานกลาง (3) ขึ้นไป ต้องมีการจัดทำแผนลดความเสี่ยง แผนควบคุมความเสี่ยง** ซึ่งทางผู้ตรวจประเมินมักไม่พบการจัดทำแผนลดความเสี่ยง / แผนควบคุมความเสี่ยงดังกล่าว เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงมักประเมินโดยคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยแต่ละหน่วยงานในองค์กร **แต่การจัดทำแผนงานมักจะดำเนินการโดยแต่ละหน่วยงานทำให้ขาดความเชื่อมโยงในข้อมูลผลการประเมินความเสี่ยง** และพนักงานในแต่ละหน่วยงานมักคิดว่า**การประเมินความเสี่ยงเป็นหน้าที่ของคณะทำงานเท่านั้น** นอกจากนี้มักตรวจพบว่า หลายองค์กรมีการจัดทำแผนงานไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เนื่องจากยังขาดการวิเคราะห์อย่างละเอียดถึงปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงมุมมองที่ไม่ครบทุกด้าน เช่น การปรับปรุงเครื่องจักร ความเข้าใจของพนักงาน การจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นต้น รวมถึงการเชื่อมโยงกับข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานอุบัติเหตุ เป็นต้น ทำให้แผนงานดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงมักประเมินโดยคณะทำงาน

ซึ่งประกอบด้วยแต่ละหน่วยงานในองค์กร แต่การจัดทำแผนงานมักจะดำเนินการโดยแต่ละหน่วยงานทำให้ขาดความเชื่อมโยงในข้อมูลผลการประเมินความเสี่ยง และพนักงานในแต่ละหน่วยงานมักคิดว่า**การประเมินความเสี่ยงเป็นหน้าที่ของคณะทำงานเท่านั้น**

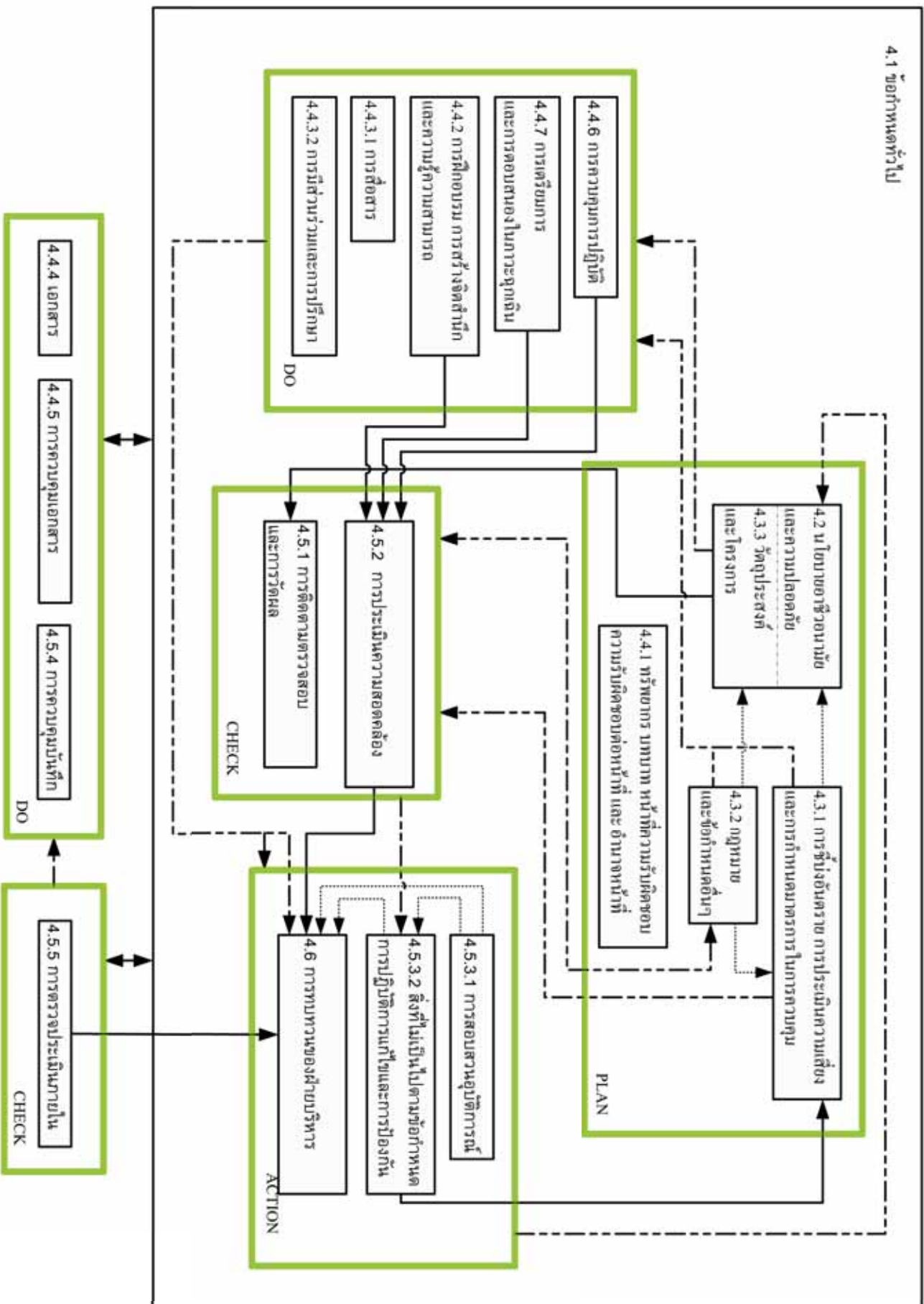
รูปแบบ และ/หรือ ลักษณะการดำเนินการ การบริหารจัดการขององค์กรที่มีจุดแข็ง

ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานความปลอดภัยที่ดีมีตั้งแต่ด้านความสอดคล้องกับนโยบาย ด้านความปลอดภัย ลักษณะความเสี่ยงขององค์กรอย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์เป้าหมายมีความชัดเจนทั้งวิธีการในการเฝ้าระวังและวัดผล มีการกำหนดชัดเจนในด้านผู้รับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆ เช่น ผู้ปฏิบัติ ผู้ติดตามตรวจสอบและวัดผล ผู้ประเมินความเสี่ยง ผู้ทบทวน ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องมีข้อมูล และมีการวิเคราะห์ที่เหมาะสม (ข้อมูลในเชิงการแก้ไข และข้อมูลในเชิงการป้องกัน) เพื่อกำหนด การสื่อสาร การนำไปปฏิบัติ การทบทวน และการปฏิบัติการแก้ไขและป้องกัน อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการนำไปปฏิบัติ

ในการนำเอาข้อกำหนดของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ไปประยุกต์ใช้ควรพิจารณาแนวคิดในลักษณะเป็น Model เป็นสำคัญโดยพิจารณาในกรอบของ P-D-C-A ตาม Flow OHSAS for Objective Target

การที่จะเชื่อมโยงข้อมูลจากผลการประเมินความเสี่ยง เพื่อนำมาจัดทำแผนลดความเสี่ยง / แผนควบคุมความเสี่ยง มักมีการจัดทำสรุปผลการประเมินความเสี่ยง โดยแยกตามระดับความเสี่ยง คือ ความเสี่ยงไม่อาจยอมรับได้ (5) ความเสี่ยงสูง (4) ความเสี่ยงปานกลาง (3) ความเสี่ยงยอมรับได้ (2) และความเสี่ยงเล็กน้อย (1) และระบุถึงวิธีการลด / ควบคุมความเสี่ยงในใบสรุปผลการประเมินความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมมีการจัดทำแผนงาน หรือมีวิธีการอื่นเพื่อลดความเสี่ยง และควบคุมความเสี่ยง นอกจากนี้ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการติดตามแผนงานที่ได้มีการจัดทำในแต่ละหน่วยงานอีกด้วย ในส่วนของวิธีจัดทำแผนงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หลายหน่วยงานมักนำเครื่องมืออื่นๆ มาช่วยในกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนงานที่มีประสิทธิภาพ เช่น ผังก้างปลา เป็นต้น และในการจัดทำแผนงานควรดำเนินการในทีมงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ เพื่อสามารถวิเคราะห์ได้ถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา และสามารถมองเห็นปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

What should be done to ensure the SAFETY???

ในหลายๆ ประเทศให้ความสำคัญ โดยบางครั้งได้หยิบยกเอาเรื่องความปลอดภัยขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ความปลอดภัย (SAFETY) ในการปฏิบัติงานนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ผู้ประกอบการในหลายๆ ประเทศให้ความสำคัญ โดยบางครั้งได้หยิบยกเอาเรื่องความปลอดภัยขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ หรืออีกนัยหนึ่งได้ถูกนำมาใช้ในรูปแบบของการกีดกันทางการค้า โดยเฉพาะในกลุ่มสหภาพยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกา มีนโยบายการติดต่อ

ทางธุรกิจโดยยึดหลักการ “ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาจะต้องมีความถูกต้องเกี่ยวกับการว่าจ้างแรงงานและการดำเนินการที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพ อนามัย และความปลอดภัยของลูกจ้างที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเป็นผลิตภัณฑ์นั้นๆ” ทั้งนี้ เพื่อมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการค้าเสรีที่มีหลักจริยธรรมต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญ

ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง โดยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) และได้มีการร่างกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน ที่ยังคงมีผลบังคับใช้ในปัจจุบันและร่างกฎหมายใหม่ซึ่งอยู่ระหว่างพิจารณาประกาศใช้ในอนาคตอันใกล้ ประกอบด้วย

ลำดับ	รายการกฎหมาย	สถานะ/ประกาศใช้
1	กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับรังสีชนิดก่อกัมมันตภาพรังสี พ.ศ. 2547	20 สิงหาคม 2547
2	กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในที่อับอากาศ พ.ศ. 2547	10 มิถุนายน 2547
3	กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบสุขภาพของลูกจ้างและ ส่งผลการตรวจแรงงาน พ.ศ. 2547	13 มกราคม 2548
4	กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานประดาน้ำ พ.ศ. 2548	10 พฤษภาคม 2548
5	กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่างและเสียง พ.ศ. 2549	6 มีนาคม 2549
6	กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549	21 มิถุนายน 2549

ลำดับ	รายการกฎหมาย	สถานะ/ประกาศใช้
7	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร	10 สิงหาคม 2519
8	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี)	12 กรกฎาคม 2520
9	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้า	21 พฤษภาคม 2522
10	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับบันได	21 พฤษภาคม 2530
11	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย	24 กันยายน 2534
12	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับหม้อน้ำ	19 พฤศจิกายน 2534
13	ประกาศกระทรวงมหาดไทย การป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการ	10 ธันวาคม 2534
14	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานในสถานที่ที่มีอันตรายจากการตกจากที่สูง วัสดุกระเด็น ตกหล่น และการพังทลาย	19 พฤศจิกายน 2534
15	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับการตอกเสาเข็ม	ยกเลิก
16	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างว่าด้วยลิฟท์ขนส่งวัสดุชั่วคราว	ยกเลิก
17	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างว่าด้วยนั่งร้าน	ยกเลิก
18	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างว่าด้วยเขตก่อสร้าง	ยกเลิก
19	กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2551	16 ตุลาคม 2551
20	บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับ บันได และหม้อน้ำ พ.ศ.....	อยู่ระหว่างการพิจารณา

หมายเหตุ ประกาศกระทรวงในลำดับที่ 15 - 18 ที่มีการประกาศยกเลิก ได้ถูกแทนที่โดยกฎกระทรวงในลำดับที่ 19

จะเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงานมีอยู่มากมายหลายฉบับ นอกจากนี้ในส่วนของกระทรวงแรงงานและกระทรวงมหาดไทยที่มีกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับลูกจ้างโดยตรงแล้ว ยังมีกฎหมายจากกระทรวงอื่นๆ อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม ซึ่งผู้ประกอบการต้องนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนด

โดยบทความฉบับนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมสรุปประเด็นสำคัญของแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขและป้องกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่สอดคล้องและเกิดการพัฒนากิจการบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงานให้มีศักยภาพสูงสุดไปพร้อมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเห็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานของกระทรวงแรงงานและกระทรวงมหาดไทยที่มีการประกาศใช้ในปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

ประเด็นปัญหาส่วนใหญ่ของการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องตามกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานในภาพรวม

ประเด็นปัญหาส่วนใหญ่ของการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องตามกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานอันดับแรกๆ ได้แก่ เรื่องของ **คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** โดยมักพบว่า:

- สถานประกอบการกิจการยังไม่มี การจัดตั้งหน่วยงานความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ไม่มีการแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยงานความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน
- ไม่มีการฝึกอบรมและการประกาศแต่งตั้งต่างๆ ที่ชัดเจนตามกฎหมายกำหนด

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นความไม่สอดคล้องอื่นๆ ที่มักเกิดขึ้น ได้แก่

- ความถี่ในการตรวจสอบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ไม่สอดคล้องตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด
- การฝึกอบรมดับเพลิงขั้นต้นไม่ครบร้อยละ 40 ของแต่ละหน่วยงานในสถานประกอบการ

- ไม่มีการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงการตรวจวัดไอระเหยของสารเคมีในพื้นที่ปฏิบัติงาน โดยมักพบว่า สถานประกอบการกิจการมีการตรวจวัดจริง แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายการของสารเคมีที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิต
- ไม่พบการดำเนินการใดๆ ในกรณีที่พบว่าผลการตรวจสอบสุขภาพของพนักงานที่ทำงานในสภาพพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการปฏิบัติงาน
- นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของความถี่ในการตรวจสอบบันจั้นไม่สอดคล้องตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และเรื่องของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

สำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรต้องให้ความสำคัญ และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยต้องจัดสรรงบประมาณบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- สร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและพนักงานที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างกระบวนการเสริมความรู้ความเข้าใจ และสร้างระบบการสื่อสารเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นจากการทำงานให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงาน เช่น การจัดทำโครงการรณรงค์เพื่อเพิ่มความตระหนักของพนักงาน การจัดทำแผนการฝึกอบรมที่ชัดเจนมีการนำไปปฏิบัติจริงและ มีการตรวจสอบติดตามแผนและผลการฝึกอบรม
- การติดตามกฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นประจำและสม่ำเสมอ โดยอาจกำหนดหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบดำเนินการที่ชัดเจน
- สร้างระบบการประเมินความสอดคล้องในการปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ฝ่ายหน่วยตรวจ

Inspection Body Department

- สะดวก ▶ Convenient
- รวดเร็ว ▶ Fast
- เชื่อถือได้ ▶ Reliable Service

ปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ซื้อในการเลือกซื้อสินค้า คือ การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า (Product Certification) ซึ่งเป็นมาตรฐานสินค้าที่ได้รับการยอมรับของประเทศไทย คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือ มอก. ภายใต้เครื่องหมายของสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม

เครื่องหมายการรับรอง
มอก. บังคับ

เครื่องหมายการรับรอง
มอก. ทั่วไป

ท่านที่สนใจสามารถขอรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

ฝ่ายหน่วยตรวจ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ

โทร. 02-617-1723-36 ต่อ 207, 209

www.masci.or.th E-mail : technicalservice_ibd@masci.or.th

ในวันพุธ ที่ 11 ก.พ. 2552 สถาบันรับรองมาตรฐาน ไอเอสไอ ได้จัดให้มีการสัมมนาเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด ISO 9001:2000 เป็น ISO 9001:2008 เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดระบบการบริหารงานคุณภาพฉบับใหม่ รวมถึงเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานที่เปลี่ยนแปลงใหม่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ในการปรับเปลี่ยนระบบเอกสารคุณภาพ ขององค์กรให้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่มีการเปลี่ยนแปลง

ฝ่ายหน่วยตรวจ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสไอ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้จัดการสัมมนาระดมความคิดเห็น (Focus Group) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานระบบการจัดการและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ครั้งที่ 3/2552 ในวันพุธที่ 11 กุมภาพันธ์ 2552 โรงแรมสตาร์ จังหวัดระยอง

